

διατριβή ἐν Κωνσταντινουπόλει εἶχον θανάτωσι μόλις φθάσαντα εἰς Βιέννην. Παρ' αὐτοῦ, λέγει ὁ Βυσβέκ, ἐμυήθη τὰ μυστήρια τῆς Τουρκικῆς συμπεριφορᾶς, καὶ τὸν ἀγέρωχον καὶ ἀκαμπτον τρόπον τῶν Τούρκων μεγιστάνων. Εὕρισκόμενον αὐτὸν εἰς Κωνσταντινούπολιν μεταχειρίζοντο, καθὼς ὁ ἴδιος πολλάκις λέγει, ὅχι ὡς πρέσβυν ἀλλ' ὡς αἰχμάλωτον· διὰ τῆς ἐπιμονῆς ὁμοῦ καὶ καρτερίας αὐτοῦ ὑπερνήκησεν ὁ μεγαλόψυχος τὰ πάντα, καὶ ἀπῆλauthεν ὅλος τοῦ Καίσαρος τὰς αἰτήσεις. Τὸν λέγω δὲ μεγαλόψυχον, διότι καὶ τοὶ ἀπὸ τόσας συνελθεῖς καὶ διαφόρους ταλαιπωρίας κατατρυχόμενος, δὲν ἐλείψεν ὁμοῦ νὰ διαδηλώσῃ εἰς τὴν Εὐρώπην τὸ μεγαλεῖον τοῦ Τουρκικοῦ βασιλείου, καὶ παραβάλλων τοὺς συνετοὺς καὶ ὀλιγρκεῖς Τούρκους πρὸς τοὺς Εὐρωπαίους, νὰ πλέξῃ ἐγνώμια διὰ τοὺς Ὀθωμανοὺς τοιαῦτα, ὅποια σπανίως ἕκτοτε ἐγράφησαν ἀπὸ περιηγητὰς Εὐρωπαίους, ἢ ἄνδρες οἰκοῦντας ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν. Τοιοῦτοι ἄνδρες εἶναι σπάνιοι, καὶ περιηγητὰς ὁμοίους τοῦ Βυσβέκ σπανίως ἀπαντῶμεν, δυναμένους ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀφιλοξενίας νὰ ἐξιστορήσωσι μὲ τοιαύτην φρόνησιν καὶ τόσον καθάρων νοῦν, τὰ ἐλλείμματα καὶ τὰς ἀρετὰς τοῦ πολιτικοῦ καὶ ἰδιωτικοῦ βίου τῶν ἐθνῶν.

Αἱ διπλωματικαὶ σχέσεις τῶν ἐθνῶν, δὲν εἶχαν κλονισθῇ τότε ὅπως σήμερον. Τὰ πλεοῦστα ἔθνη, ὁσάκις ἀνεφύετο δυσχερὴς τις ὑπόθεσις, ἔπεμπον πρέσβεις, αἵτινες μετὰ τὴν διεκπεραίωσιν τῆς ἐκκρεμοῦς ὑποθέσεως, πάλιν ἐπέστρεφαν εἰς τὰ ἴδια. Ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Σουλεϊμάνου, τὰ ὁμοῦ κράτη, Χριστιανικά τε καὶ Μωαμεθανικά, ἔπεμπαν συνεχῶς πρέσβεις εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ μάλιστα ἡ Βενετία, ὡς εὕρισκομένη εἰς διηνεκῇ σχεδὸν πόλεμον μετὰ τῆς Τουρκίας. Τοὺς πρέσβεις τούτους οἱ Τούρκοι δὲν ἐμπιστεύοντο, διίσχυρίζόμενοι ὅτι φέρουν πολυειδεῖς ἐντολάς καὶ διαταγὰς, ἐφαρμοζόμενας κατὰ τὰς περιστάσεις. Τὴν ἀπιστίαν ταύτην τῶν Ὀθωμανῶν πρὸς τοὺς Χριστιανοὺς πρέσβεις, ἀποδίδει ὁ Βυσβέκ εἰς τὴν ἔτιμον καὶ ἀξιόμειπτον πολλῶν Χριστιανῶν ἡγεμόνων διαγωγὴν, παραβινόντων συνθήκας, καὶ λεηλατούντων ἐν καιρῷ εἰρήνης τὰ ὀθωμανικὰ μεθόρια. Ὅτι οἱ πρέσβεις τῶν Χριστιανῶν ἤρχοντο ἔχοντες τοιαύτας ἐντολάς, φέρει τὸ ἀκόλουθον παράδειγμα ὁ Βυσβέκ, ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς Πελοποννήσου. «Πρὸ τινος καιροῦ ἐφθασεν ἐδῶ Βενετὸς πρέσβυς, ὅταν μεταξὺ Τούρκων καὶ Βενετῶν λόγος πολὺς ἐγένετο περὶ παραδόσεως τοῦ Ναυπλίου, πόλεως τῆς Ἑλλάδος ἢ Ῥωμανίας εἰς τὸν Βασιλέα τῶν Τούρκων (1). Διετάχθη δὲ ὁ πρέσβυς παρὰ τῆς Γερουσίας τὰ πάντα νὰ ὑποκινήσῃ διὰ νὰ μὴ παραδώσῃ τὸ Ναύπλιον· ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν παράδοσιν νὰ συγκατανεύσῃ παρὰ νὰ ἔλθῃ εἰς πόλεμον (2). Ταῦτας τὰς

διαταγὰς τῆς Γερουσίας ἔμαθαν οἱ Τούρκοι διὰ προδοσίας τινῶν Βενετῶν· ὁ δὲ πρέσβυς ἀγνοῶν τοῦτο ἤρχισε μὲ ἐλαφρὰς προτάσεις ν' ἀνιχνεύῃ τὴν διάθεσιν τῶν Μεγιστάνων· ἀλλ' οὗτοι ἀπῆλθον νὰ τοὺς κοινοποιήσῃ ὅλας τοὺς τὰς διαταγὰς. Ὁ δὲ πρέσβυς ἀπεκρίθη ὅτι ἐκτὸς τούτων ἄλλας δὲν ἔχει. Οἱ πασσάδες τέλος ὀργιζόμενοι τὸν εἶπαν μὲ τρόπον ἀγέρωχον, ὅτι ὁ Σουλτάνος δὲν ἐμπαίζεται μὲ τὰ τοιαῦτα, ὅτι γνωρίζουν ὅλας τοὺς τὰς διαταγὰς, τὰς ὁποίας καὶ ἐξέθεσαν συμφώνως μετὰ τῶν ἰδικῶν του. Ἄν δὲν ἐφκνέρονε λοιπὸν τὰ πάντα, ἤθελαν τὸν μεταχειρισθῇ ὡς ἀπαιτῶνα καὶ φούσπην, καὶ τιμωρήσαι ὡς τοιοῦτον· ὅτι βέβαιος ἦθελαν εἶσθαι τῆς δημοκρατίας ὁ ὄλεθρος, καὶ ἀκάθεκτος ἡ ὀργὴ τοῦ Σουλεϊμάνου κατὰ τοσούτης δολιότητος. Ἄς μὴ βραδύνη λοιπὸν νὰ φανερώσῃ τὰς διαταγὰς του. Ἄν ὁμοῦ ἐδίσταζεν, ἄς μὴ τρέμει μ' ἐλπίδα εἰρήνης ἢ ἄλλης ὠφελείας ἐκ τῆς μετανοίας του. Ὁ Σουλεϊμάνος οὐδένα παρακαλεῖ· χάρις τῷ Θεῷ ἔχει δυνάμεις τὰ πάντα νὰ νικήσῃ. Ὁ πρέσβυς σφοδρότατα συγκινούμενος ἀπὸ τὰς ὀριλίας ταύτης, καὶ νομίζων ὅτι ματαίως κρύπτει ὅσα ἦσαν γνωστότατα, διεδήλωσεν ἀδιστακτικῶς ὅσας διαταγὰς ἔλαθε παρὰ τῆς Γερουσίας. Ἐνεκ τῆς διαγωγῆς ταύτης μεγάλως κατ' αὐτοῦ ὀργίσθη ἡ ἐν Βενετίᾳ Γερουσία. ὁ ἑκτοτα, λέγει ὁ Βυσβέκ, οἱ Τούρκοι ἐφέροντο μὲ πολλὴν δυσπιστίαν πρὸς πάντας τοὺς πρέσβεις, μὴ πιστεύοντες ποτὲ τὰς ὁδηγίας των. Τὸν Βελδουβίκιον, πρέσβυν τοῦ αὐτοκράτορος Καρόλου, καὶ ἄλλους ὁμοίους αὐτοῦ, πλεοῦστον τῶν δεκαοκτῶ μηνῶν ἐκρίτησαν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀνευ οὐδενὸς ἀποτελέσματος.

Α. Γ. ΠΑΣΠΑΤΗΣ.  
(Ἐπεται συνέχεια.)

## ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΩΝ ΖΑΛΑΚΩΣΤΑ.

— 600 —

Φίλιππε φίλε!

Περίεργος συγκυρία! Μόλις πρὸ τεσσάρων ἡμερῶν ἀναφέρων ἐν ἐπιστολῇ πρὸς τὸν Κ. Θ. Ὀρφανίδην περὶ τοῦ πένθους τὸ ὅποιον ἐνεποίησε καὶ εἰς ἐμὲ ὁ ἄωρος θάνατος τοῦ Γ. Ζαλακώστα, παρεκινῶν αὐτὸν ἵνα γράψῃ τι περὶ τοῦ ἀρτίως ἀνερπαγέντος ἀπὸ τὴν ἡμετέραν τῶν γραμμάτων πολιτείαν ποιητοῦ, καὶ οὕτω πῶς νὰ ἐξοφλήσῃ εὐγενῶς τὸν μετ' αὐτοῦ παλαιὸν λοχριασμόν, καὶ ἰδοὺ τὸ φυλλάδιον τῆς *Παρδώρας* τῆς 15 Σεπτεμβρίου ἔφερε δημοσιευμένον ἀξιόλογον ἄρθρον ὑπογεγραμμένον παρὰ τοῦ Θεοδώρου Ὀρφανίδου.

Τὸ ἀνέγνων μετὰ βεχθείας συγκινήσεως καὶ λαμ-

(1) Ἡ πόλις αὕτη μετὰ τῆς Μονεμβασίας, παρεδόθη εἰς τὸν Σουλεϊμάνον τὸ 1540.

(2) Ἰδοὺ τὸ Λατινικὸν κείμενον τοῦ Βυσβέκ. Qui cum haberet in mandatis à suo senatu, ut omnia exspectaret si qua

ratione eum Turcis salva Neapoli transigere posset quae ubi fecisset, potius quam ad bellum veniretur, demum in ejus urbis deditionem consentiret. 221.

Εἶπω τὸ φιλικὸν ῥῆμας ἵνα δημοσίᾳ εὐχαρίστησω τὸν Κ. Ὀρφανίδην διὰ τὴν τῆς ἐπιθυμίας μου ἀπροσδόκητον ἐκπλήρωσιν.

Μετὰ τὴν σύντομον καὶ ἀληθῶς ὑπὸ εὐγενοῦς αἰσθήματος ὑπεργορευμένην Νεκρολογίαν, περιττὴ ἀπυκνίει ἴσως πᾶσα περικιτέρω ἐκφρασις θλίψεως καὶ πένθους. Πάντες οἱ ἀνγκνῶνται τῇ *Πανθώρα*, βέβαιός εἰμι, θέλουν ἐπαινέσαι τὸν Κ. Ὀρφανίδην ὡς πιστῶς ἐρμηνεύσαντα τὸ κοινὸν ἡμῶν πένθος, καὶ ὡς εὐλαβῶς ἀποτίσαντα τὸν φόρον τῶν δακρύων ἐπὶ τοῦ τάφου τοῦ ἐν Ἀπόλλωνι συναδελφου, καὶ ἐν τοῖς ποιητικοῖς ἀγῶσιν ἀξίου συναθλητοῦ αὐτοῦ.

Ναί! μετ' εὐχαριστήσεως ἀνεγίνωσκον καὶ τοὺς στίχους τοῦ Ζαλακώστα καὶ τὰς διαφόρους αὐτοῦ διατριβὰς μεθ' ὧν ἐκόσμηι καὶ τὴν *Πανθώραν*, καὶ ἄλλα περιοδικὰ ἡμῶν συγγράμματα ὁ ἄκνους αὐτοῦ κάλαμος. Μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῶν πρώτων φυλλαδίων τῆς *Μνημοσύνης*, ἐν ἣ ἤρξατο καταχωρίζομένη ἡ μετὰφρασις τῶν *Τελευταίων* ἡμερῶν τῆς *Πομπήας*, τοῦ ἀριστουργήματος τοῦτου τῶν συγχρόνων ἐν Ἀγγλίᾳ μυθιστορημάτων, παρκείνουσα φίλον τινά, ἐξεργαζόμενον τὴν ἐκ τοῦ πρωτοτύπου μετὰφρασιν τοῦ αὐτοῦ συγγράμματος, ὅπως διακόψῃ τοῦ ἔργου αὐτοῦ τὴν ἐξεκκολούθησιν, καὶ, τρόπον τινά, παραχωρήσῃ τὰ πρωτεῖα εἰς τὴν δημοσίευσιν τῆς μετὰφράσεως τοῦ Κ. Ζαλακώστα, καίτοι γινομένης ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ. Ὁ φίλος οὐ μόνον συνήνεσεν εἰς τὴν ἐμὴν παρακίνησιν, ἀλλὰ καὶ ἀξιοπαίνως ἐν τέλει κατεσίγησε τὴν φιλολογικὴν τοῦ φιλοτιμίαν, προβάσας ἐπὶ τὰ πρόσω τῆς μετὰφράσεως τοῦ Κ. Ζαλακώστα, καὶ παρασχούσης οὕτω τερπνὸν καὶ ὠρελίμον ἀνάγνωσμα εἰς τοὺς ἀγαπῶντας τὴν ἐπιτυχῇ μεθερμηνεύσιν εἰς τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν τῶν ξένων ἀριστουργημάτων.

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς πρὸ ὀλίγων μηνῶν διατριβῆς μου ἐν Ἀθήναις ἐγνώρισα πρῶτην φορὰν προσωπικῶς τὸν ποιητὴν Ζαλακώστα, καὶ ἡ φιλικὴ αὕτη σχέσις, τὴν ὁποῖαν ὁ θάνατος αἶρῃς διέκοψεν, ἀρῆκεν εἰς τὴν μνήμην μου ἀξιολόγους ἐντυπώσεις καὶ τοῦ ἀνεξαρτήτου χαρακτήρος καὶ τῆς ἀγαθῆς τοῦ ἀνδρός συμπεριφορᾶς. Ἰσχυροῦ καὶ μετρίου ἀναστήματος, φέρων ἀπλῶς ἀλλ' εὐπρεπῶς τὴν στρατιωτικὴν στολὴν, στοργγύλος τὸ μέτωπον περισταφόμενον ὑπὸ κόμης τὴν ὁποῖαν ἐνωρὶς ἤρχισαν νὰ λευκαίνουσιν οὐχὶ τὰ ἔτη ἀλλ' αἱ περιπέτειαί τοῦ βίου, αἱ στερήσεις καὶ αἱ θλίψεις καὶ τὰ ἀλλεπάλληλα πένθη τῶν ἀλληλοδιαδόχως ἀναρπαγέντων ὑπὸ τοῦ θανάτου τέκνων του, διετήρει πρόσωπον ἱλαρὸν καίτοι μελancholicόν, καὶ φυσιογνωμίαν δεικνύουσαν καὶ ψυχῆς εὐλικρίνειαν καὶ καρδίας ἀγαθότητα. Ἠγάπων, φίλε, τὴν συνομιλίαν του, διότι ἐν τοιαύτῃ ὥρᾳ οἱ ὀφθαλμοί του λαμβάνοντες πλείονα ζωηρότητα, καὶ ἡ φωνὴ του γινομένη ἡχηροτέρα, ἐρανέωνον ἄνθρωπον τοῦ ὁποίου αἱ πεποιθήσεις καὶ αἱ ιδεαὶ ἐμορφώθησαν οὐχὶ εἰς τὰ σχολεῖα, ἀλλ' εἰς τὰς ποικίλας ἀναγνώσεις καὶ εἰς τὰς ἰδίας μελέτας. Εἶχεν ἐμφυτον

φιλομάθειν καὶ μετὰ πόθου ἐδίδετο εἰς τὴν φιλολογικὴν ἐργασίαν ἐκ τε τοῦ πρὸς τὴν μάθησιν ἐρωτος καὶ πολλῶν ἐκ τῆς πενίας ἥτις, ὡς πασίγνωστον, ἀγχιπᾷ πολὺ τὴν συντροφίαν τῶν καλλιεργούντων τὰ γράμματα. Τὴν αὐτομάθειάν του δὲν συνεσκίαζον οὔτε ἐπίδειξις οὔτε οἰκισίς, περὶ δὲ τῶν ποιητικῶν του στεμμάτων δὲν τὸν ἤκουσά ποτε ὁμιλοῦντα, καθότι ἦτο κάτοχος πολλῆς μετριοφρονήτης τὴν ὁποῖαν ἠρέθιζον εἰς οἷον, ἀλλ' ἄνευ ὀριμότητος, αἱ φιλολογικαὶ ἐριδαι εἰς ἃς ἀπεδύετο θυβρόντως ὡς γενναῖος στρατιώτης.

Ὀμιλῶν δὲ περὶ τῶν ποιημάτων του, καὶ τῶν ἐκδοσμένων καὶ τῶν ἀνεκδότων, μ' ἐξέφραζε τὸν πόθον καὶ τὴν πρόθεσιν τῆς εἰς ἐν τεύχος ἐκδόσεως ὅλων, καὶ ἐν τῷ παρεδέχετο τὴν παρακίνησίν μου πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς προθέσεως ταύτης, ἐθεώρει τὸ πρᾶγμα δυσεκτέλεστον ἕνεκα τῆς περὶ τὰ τοιαῦτα ἔργα ἐπικρατούσης παρ' ἡμῖν ἀδιαφορίας, καὶ ἕνεκα τῆς ἐλλείψεως ἐκδοτῶν φιλομούσων καὶ προθύμων εἰς τὸ ν' ἀναδέχωνται ἐκδόσεις δι' ὅλιων, καὶ μάλιστα ποιητικῶν, ἄνευ συνδρομητῶν.

Ἀλλὰ τὸ σκληρὸν τοῦ θανάτου ὀρέπανον κατέκοψε τοῦ! ἐν ὠρίμῳ ἡλικίᾳ καὶ μεστῇ ἀγαθῶν ἐλπίδων καὶ τὰ ὄνειρα καὶ τοὺς πόθους τοῦ ποιητοῦ! Ναί, ὡς ἀληθῶς λέγει ὁ φίλος Ὀρφανίδης, ὁ Ζαλακώστας ἀφῆκε μόνην κληρονομίαν οὐ μόνον εἰς τὴν τεθλιμμένην οἰκογένειάν του, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν φιλότατον αὐτοῦ πατρίδα ὄνομα ἐντιμον ἀλλ' οὐχὶ πρῶτος ξηρόν, ὡς ἐκθάμβως ὁ σαταρικὸς τοῦ ἐλισμοῦ διαπλοκῆς ἰσχυρίζεται. Εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι ἡ κοινωνία ἐναθρονομένη νέμεται τὸ ἐντιμον ὡς ἀποκλειστικὴν κληρονομίαν τῆς, ἀλλ' ἄρα γε ἡ κοινωνία ἡ Ἑλληνικὴ θέλει ἐγνωστικῶς ἐγκαταλείψει ὀλοφυρομένην εἰς τὴν σκοτίαν τῆς πενίας ἄνευ οὐδεμιᾶς παρηγορίας τὴν χήραν καὶ τὰ ὄρφανὰ τέκνα τοῦ ψάλτου τοσούτων πατριωτικῶν ἀσμάτων; Τὴν πικρὰν καὶ ὅσον δίδεται μελancholicὴν ταύτην αἰτίαν τίς καὶ τὸ ὄνομα καὶ τὴν καρδίαν Ἑλλήνων δὲν θέλει προθυμηθῇ νὰ μετρίῃ, ἢ μᾶλλον νὰ διαψεύσῃ καὶ νὰ φέρῃ μικράν τινα παρηγορίαν εἰς τὸ πρόσωπον τῆς χήρας τοῦ Ζαλακώστα;

Εὐχῆς ἔργον βεβαίως ἐν ἡ Κυβέρνησις χορηγήσῃ συνδρομὴν τινα εἰς τὴν πενημένην τοῦ θανόντος στρατιώτου ποιητοῦ οἰκογένειαν· ἀλλὰ τὴν δικαίαν ταύτην συνδρομὴν τῆς Κυβερνήσεως πέποιθα ὅτι δύναται νὰ ἐνισχύτῃ καὶ ἑτέρα τις παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας συνδρομή, οὐδὲν ἦτιον δικαίον τοῦ κοινοῦ ἀγαθοῦ πύροχος. Αὕτη δὲ εἶναι ἡ εἰς ἐν τῶμον δημοσίευσίς τῶν τε ἐκδοσμένων καὶ τῶν ἀνεκδότων ποιημάτων τοῦ Κ. Ζαλακώστα (1). Οὕτως οὐκ ἀνεκτέλεστον ἀποβήσεται ἡ μὴν τοῦ ἀποθανόντος κληρονομία ἐὰν φιλότιμος καὶ ἀρεσκοερδής ἐκδότης ἀναδεχθῇ τὸ ἔργον καὶ τὴν ἐπιστάσιν καὶ

(1) ΣΗΜ. ΠΑΝΔ. Παριεργος ἡ σύμπτυσις τῶν ἰδίων. Ἰδὲ ἀνωτέρω τὴν περὶ ἀνατυπώσεως τῶν ὁπάντων τοῦ μακαρίτου Ζαλακώστα ἀγγελίαν τῆς χήρας αὐτοῦ. Δὲν ἀμφισβόλλομεν ὅτι οἱ ὁμογενεῖς καὶ τὴν μνήμην ἐκείνου τιμῶντες καὶ τὰ ὄρφανὰ αὐτοῦ συντρέχοντες θέλοσι προθύμως συνδράμει τὴν ἐκδοσιν.

ἐπεξεργασίαν αὐτοῦ ἀνχέσθῃ εἰς ἄνδρα λόγιον καὶ περὶ τὴν τοιαύτην ἐνασχόλησιν ἀρμόδιον.

Τὴν ιδέαν ταύτην ἦν προβάλλω διὰ τῆς *Παρδώρας* εἰς τὸ φιλόμουςον κοινὸν οὐκ ὀλίγοι νομίζω θέλουσιν ἀποδεχθῇ καὶ ἐπιδοκιμάσει. Κολακεύομαι δὲ ὑπὸ τῆς ἐλπίδος ὅτι ἡ τοιαύτη πραγματοποίησις θέλει γενῇ οὐ μόνον ἀναγκαίου καλοῦ πάροχος, ἀλλὰ καὶ μελλόντων κοινωνικῶν ὠφελημάτων πρόξενος. Τίς, τῷ ὄντι, ἀγαπῶν τὰ γράμματα καὶ τὴν πρόοδον τῆς νεωτέρας ἡμῶν φιλολογίας δὲν θέλει προθύμως ἀγοράσει τὰ πονήματα τοῦ *Ζαλακώστα* ἐκδομένα εἰς τόμον φιλοκάλως ἐκτετυπωμένον; Τίς, ἐάν τὸ κελὸν παράδειγμα τοῦτο δοθῇ, δὲν θέλει εὐχθῇ νὰ ἴδῃ δημοσιευόμενα τὰ Ἄπαντα τοῦ *Διονυσίου Σολωμοῦ*, τὴν ἔμμετρον μετάφρασιν τῆς *Λίνειάδος* τοῦ *Βιργιλίου* ὑπὸ τοῦ *Ἰακώβου Ῥίζου Ραγκαβῆ*, καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως ἐπικήν, ὡς ἤκουσα, διήγησιν τῆς ἀλώσεως τῆς *Κωνσταντινουπόλεως*, καὶ τοιαῦτα ἄλλα ὀψίδια κληροδοτήματα λογίων ἀποθανόντων, καίμενα ἐν γωνίᾳ καὶ παραδύστῳ;

Ἀλλὰ πρὸς ἀσφαλετέραν εὐδωσιν τῶν τοιούτων ἐθνωφελῶν ἔργων ὀφείλεται καὶ ἡ τῆς *Κυβερνήσεως* πρόθυμος συνδρομὴ καὶ ὠθησις, καὶ ἡ τῆς *Πρυτανείας* τοῦ *Πανεπιστημίου* ἡθικὴ παρακίνησις, συντελοῦντος ἐν μέρει καὶ τοῦ παρ' αὐτῇ ὑπάρχοντος χρηματικοῦ κεφαλαίου πρὸς ἐμψύχωσιν αὐτῶν. Οὕτω πως δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ ἐπιτυχῶς ὁ σκοπός, καὶ τὰ κληροδοτήματα τῶν ἀποθανόντων συγγραφέων δὲν θέλουσιν ἐπὶ τέλος ἀποβῇ τοῦ χρόνου καὶ τῆς λήθης παρανάλωμα. Χτίρε!

Μάντισστερ, 8 Ὀκτωβρίου 1858.

Χ. Α. ΠΑΡΜΕΝΙΑΝΣ.

Ἰδού ἡ περὶ τῶν ἀπάντων τοῦ *Χ. Ζαλακώστα* ἀγγελία τῆς χήρας αὐτοῦ.

Ἀφοῦ μετὰ τσαῦτα παθήματα, μοῖρα σκληρὰ μοὶ ἐπεφύλαττε νὰ κλαύσω νεκρὸν καὶ τὸν πολύτιμον σύζυγόν μου, τὸν ἀγαθὸν καὶ περιληγμένον μου *Ζαλακώστα*, δὲν ἠδυνάμην νὰ ἔχω τοῦ λοιποῦ εὐχὴν τινα ἢ πόθον ἐπὶ τῆς γῆς. Εἰς νύκτα δυστυχίας ταφεῖσα, παρηγορίαν ἔχω τὴν μνήμην του, προσκυνητήριόν μου τὸν λίθον, ὑφ' ὃν κατέκλινε τὴν ἱερὰν κεφαλὴν.

Ἀλλ' εἰς τὴν μνήμην του ἀγίαν ὡς μύρον ἔρρευσεν τὸ δάκρυον τοῦ κοινοῦ, καὶ αἱ προτροπαὶ σεβαστῶν μοι λογίων μοὶ ἐπιβάλλουσι νὰ ἀνακύψω τὴν ἔρημον κεφαλὴν καὶ παρὰ τὸ μνῆμα πολυθρήνητου συζύγου νὰ ἀγγείλω τὴν δημοσίευσιν **ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΩΝ** αὐτοῦ. Διὰ τοῦ τρόπου τούτου μὲ παραμυθεῖ τοῦλάχιστον ἡ ιδέα, ὅτι πρὸς ὦραν καὶ ἀναγεννᾶται εἰς τὴν ζωὴν, καὶ συντηρεῖ ἀκόμη τὰ ἔρημα ὄρφανά του.

Διὰ τῆς συλλογῆς **ΤΩΝ ΑΠΑΝΤΩΝ** αὐτοῦ θέλουν δημοσιευθῇ ὡς νεκρικὴ ἀνθοδέσμη του· ἁ. τὸ *Χάνι* τῆς *Γραβιάς*, β'. αἱ *Σκιαὶ* τοῦ *Φαλήρου*, γ'. τὸ βραδευθὲν *Μεσολάγγιον* του, δ'. τὸ *Στόμιον* τῆς *Πρεβεζῆς*, ἐπιδιορθωθὲν, ε'. οἱ *βραδευθέντες Ἀρμα-*

*τωλοὶ* καὶ *Κλέπτει*, ς'. αἱ *Ἵραι*, ζ'. τὸ *Σπαθὶ* καὶ ἡ *Κορώνη*, καὶ ἡ ὁ *Εὐεργέτης Σίνας*.

Εἰς ταῦτα δὲ θέλουσι προστεθῇ τὸ *Συναπάντημα*, ἡ *Ἐπιθάνατος* ὧδῃ του, ὁ *Θεὸς* καὶ ὁ *Ἐρως*, ἡ *Ἀνθοπώλις*, τὰ *Δάκρυα*, τὸ *Φιλημά* του, καὶ πᾶν ὅ,τι ὠραῖον, δι' οὗ ἡ ἠλιθερὰ *Μοῦσα* του ἐποικίλλει τὴν *Παρδώραν*.

Ἰδίως ὁμοῦς δίδεται ἡ πικρὰ εὐκαιρία τοῦ νὰ γνωρίσῃ τὸ Κοινὸν καὶ ἔργα ὅλως νέα τῆς *Μούσης* του· ἦτοι, ἠδὴν τινα εἰς τὴν 25 Μαρτίου, ἔλγειν καὶ σκέψεις αὐτοῦ, μετάρρυσιν τῆς πτώσεως τοῦ *Μεσολογγίου*, τὴν *Μάχην* τοῦ *Σοβολάκου*, ἐπεισόδιον τοῦ ἀγῶνος, τὴν *Τελευταίαν νύκτα* τῆς *Ἐξόδου*, δοθείσαν εἰς τὸν ποιητικὸν ἀγῶνα, καὶ τελευταῖον τὸν θάνατον τοῦ *Μάρκου Βότσαρη* γεγραμμένον μετὰ τσαυτῆς ἐμπνεύσεως καὶ φιλοπαιρίας, ὥστε, κατὰ τὴν ἔκφρασιν τῶν εἰδότην, εἶναι τὸ εὐσμεώτερον ἀνθὸς τὸ ἀγιάζον τὴν μνήμην του.

Τὴν Συλλογὴν λοιπὸν ταύτην προσφέρω ἀπὸ μέρους τῶν ὀρφανῶν Ἐκείνου εἰς τὴν πατρίδα, διότι ὑπὲρ αὐτῆς ἐμόχθει ἐν τῇ ζωῇ, ὑπὲρ αὐτῆς ἐσκέπτετο καὶ θνήσκων ὁ σύζυγός μου.

Εὐδαίμων αὐτός! μὲ ἓνα γεννηθεὶς πόθον, τὸν ἔρωτα τῆς *Πατρίδος*, παιδίον, τῇ προσέφερε τὸν βραχίονά του, ἀκμαῖος, τῆς ψυχῆς του τὰ πάθη, καὶ μετ' αὐτὸν πολέμου καὶ σκέψεως διελθὼν εἰς τάφον ἄωρον συνετρίβη. Μὲ μένει σήμερον κληρονομία πολύτιμος ἢ πενία του, καὶ τοῦ Κοινοῦ τὸ δάκρυ τὸ εἰς τὴν μνήμην του ἐκχυθέν. Μὲ δίπλωμα τοιαύτης εὐγενείας εἰς χεῖρας, σφίγγω τὰ ὄρφανά τοῦ ἔθνικοῦ *Βάρδου* καὶ ἐν ὀνόματί του ἐπικαλοῦμαι τὴν συνδρομὴν τῆς *Πατρίδος*.

Τιμὴ τοῦ βιβλίου δραχ. 5. ἡ ἐκδοσις φιλόκαλος καὶ πλουσία.

### ΑΙΝΙΓΜΑ.

Εἰς τὰ νῶτα τῆς θαλάσσης ἱσταμένη δὲν σαλεύω,  
πλὴν μετὰ τῶν ἐπιλοφύρων περιτρέχω τὰ βρυά.  
Καὶ ἂν μ' ἀποκεφαλίσῃς, εἰς τὸν Ὀλυμπον ἱππεύω,  
ὅπου νέος αἰροχόος θεῖον νέκταρ μὲ κερᾷ.

### ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

ἐν τῷ 204 φυλλαδίῳ.

Σελ. 274, στίλ. α, στ. 23, *Σιδῆρον* γρ. *Σιδῆρον*, (καὶ οὕτω διὰ τοῦ ε παντοῦ), στίλ. β', στ. 24, προστίχθημεν γρ. προτίχθημεν. Σελ. 276, στίλ. α, στ. 6, τῆς 13 γρ. τῆς 127, στ. 27, προστίθεται γρ. προτίθεται, στίλ. β'. στ. 12, οὐπερ γρ. ὅπερ, στ. 49, προστίθεται γρ. προτίθεται. Σελ. 277, στίλ. α, στ. 27, ἵνα γρ. ἵσα, — δύναται γρ. δύνηται. στ. 32, ταύτῃ γρ. τοῦτο. Σελ. 278, στίλ. α, στ. 19, Τρόφιμος γρ. τρώφιοι, στ. 20, ζωᾶς γρ. ζωοῖς. στ. 26, Ῥ. Μερόχουσιου γρ. Ριτταρχουσίου. Σελ. 279, στίλ. α, στ. 7, Τόπος γρ. Τίπος. στ. 40, αἰθερίαις γρ. αἰθέριας, στ. 24, παρελήφθη γρ. παραλείφθη. Σελ. 280, στίλ. α, στ. 4, ἀπειρήνησιν γρ. ἀπειρεοῖσιν. στ. 3, φθονεῖο γρ. φθονεροῖο, στ. 15. 1744 γρ. 1744. στ. 36, Τραγίροντος γρ. Τριγίροντος, στίλ. β'. στ. 46, γινόμενας γρ. γενομένους. Σελ. 281, στίλ. α, στ. 14, ἔλεγε γρ. ἔλεγα.